

Nordea

Sampo

Pankki

Aktia

PAIKALLIS-
OSUUSPANKKI

Säästöpankki

Handelsbanken

ÅLANDSBANKEN

Pankit ja pankkijärjestelmä

Oppikirjasta sivut:
96-116

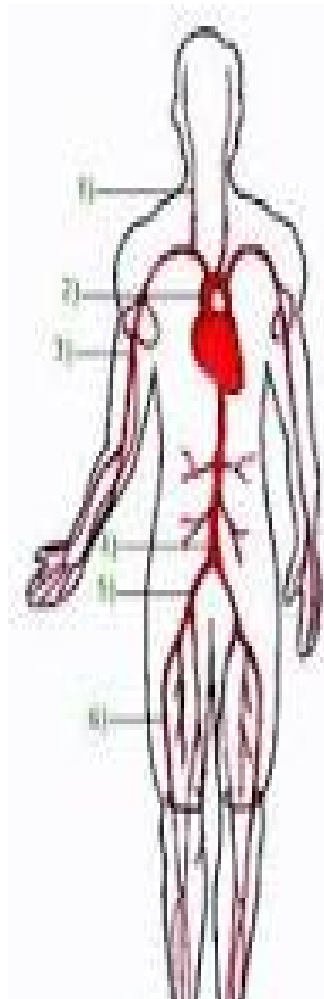
*"On maamme köyhä, siksi jää,
sillä niin ovat pankit
tahtoneet."* – Eugen Wolff 1920-l

”Pankit ovat ne kanavat ja valtimot, joita myöten veri juoksee ja joita ilman ei elämä ole mahdollinen ja jotka ensiksi on saatava kuntoon, jotta nykyaikainen elämä voisi päästä kulkemaan.”

-J.K.Paasikivi, (1923)

Finanssikriisi 2008 osoitti todeksi, jos rahajärjestelmä lamautuu, talousjärjestelmä on kriisissä!

Rahan tehtävät kpl 12

1. Vaihdon väline (maksuväline)
2. Arvon mitta
3. Arvon säilyttäjä (Huom! Inflaatio syö ostovoimaa)

Säilyykö ostovoima?

Korko

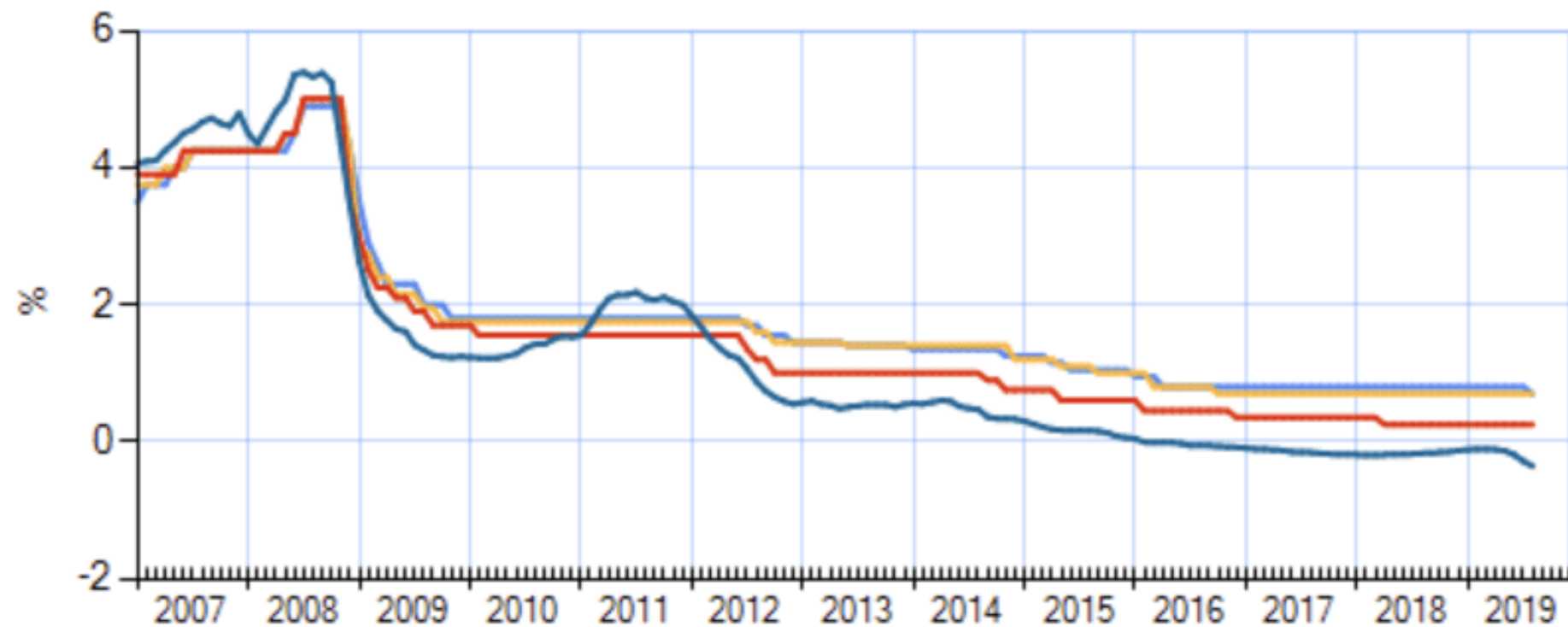
- Rahan hinta, vaihtelee kysynnän ja tarjonnan mukaan (hintamekanismi)
 - Laskusuhdanne= korkotasoa laskee
 - Korkeasuhdanne= korkotaso nousee
 - Korkotasoon vaikutetaan rahapolitiikalla => keskuspankit esim. EKP ohjauskorko
- Velan antaja haluaa korvauksen lainasta = korko (pitkä laina-aika riskit kasvavat, korkeampi korko)
- Viitekorko = korko, johon laina sidotaan esim. euribor, prime, kiinteä
 - Eripituiset ajat, jolloin korko tarkistetaan (1kk, 3kk, 6kk, 12kk)
- Marginaalikorko = pankin asiakaskohtainen voittomarginaali

Viitekorkoja sekä marginaalikorko

- **Viitekorot:**
 - **Euribor** = euroalueen rahamarkkinoiden viitekorko, joka lasketaan 1-12 kk ajanjaksolle ja muuttuu päivittäin
 - **Primekorko** = pankin oma viitekorko, jonka muutoksista pankki päättää talouskehityksen perusteella
 - **Kiinteä korko** = sama korko koko laina-ajan
- **+Marginaalikorko** eli korkomarginaali, joka on asiakas-, lainankohde, ja pankkikohtainen. Pankin voitto ja riskihinnoittelun korko. Tästä neuvottelet!

Suomen talletuspankkien viitekorkoja ja 12 kk:n euribor

Nordea Prime
Danske Prime
Op-prime
12 kk Euribor

Lähteet: Pankit ja Thomson Reuters
12 kk Euribor: ennen vuotta 1999 12 kk:n heliborkorko
Euribor korot ovat viivästetty 24 tuntia
© Suomen Pankki

3.10.2019

31.1.2018

Euriborkorot kuukausittain

Keskiarvo, todelliset päivät / 360

— 1 kk — 3 kk — 12 kk

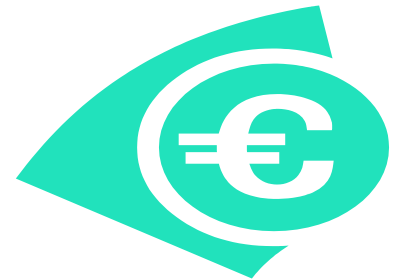

Lähde: Reuters

© Suomen Pankki

Pankkien tehtävät:

- Talletusten vastaanottaminen (ottolainaus)
 - Talletussuoja 100 000€
- Luottojen myöntäminen (antolainaus)
- Koti- ja ulkomaan**maksuliikenne**
- Omaisuudenhoitopalvelut
- Osassa pankkeja myös esim. **vakuutus-** ja **kiinteistönvälitys**palveluita
= **finanssitavaratalo**

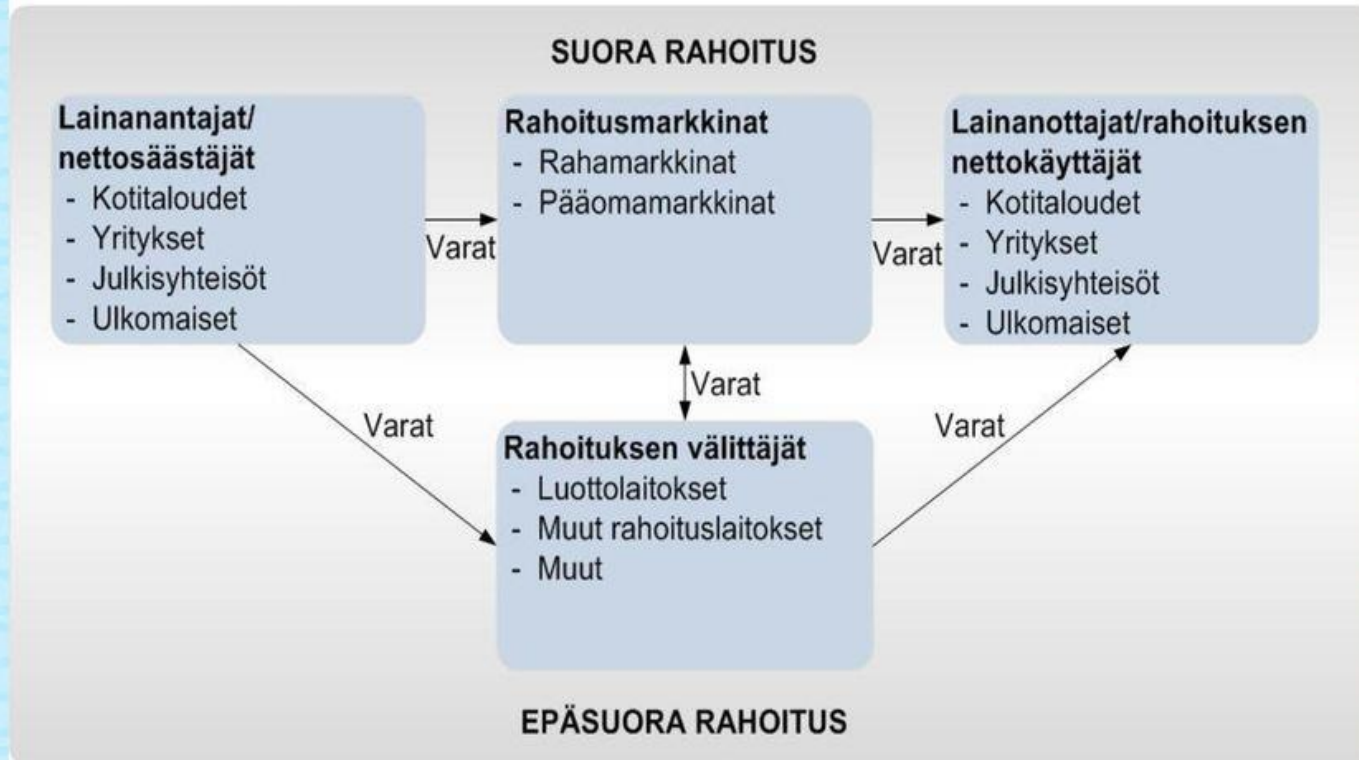
Kuka saa lainaa?

- Täysi-ikäinen
- Säännölliset tulot
- Luottotiedot kunnossa
- Asiakassuhde
- Etukäteissästäminen
- Vakuudet
 - henkilövakuus = takaus
 - esinevakuus = käteispankki, kiinnitys

Rahoitusjärjestelmän rakenne

Rahoituksen välitys

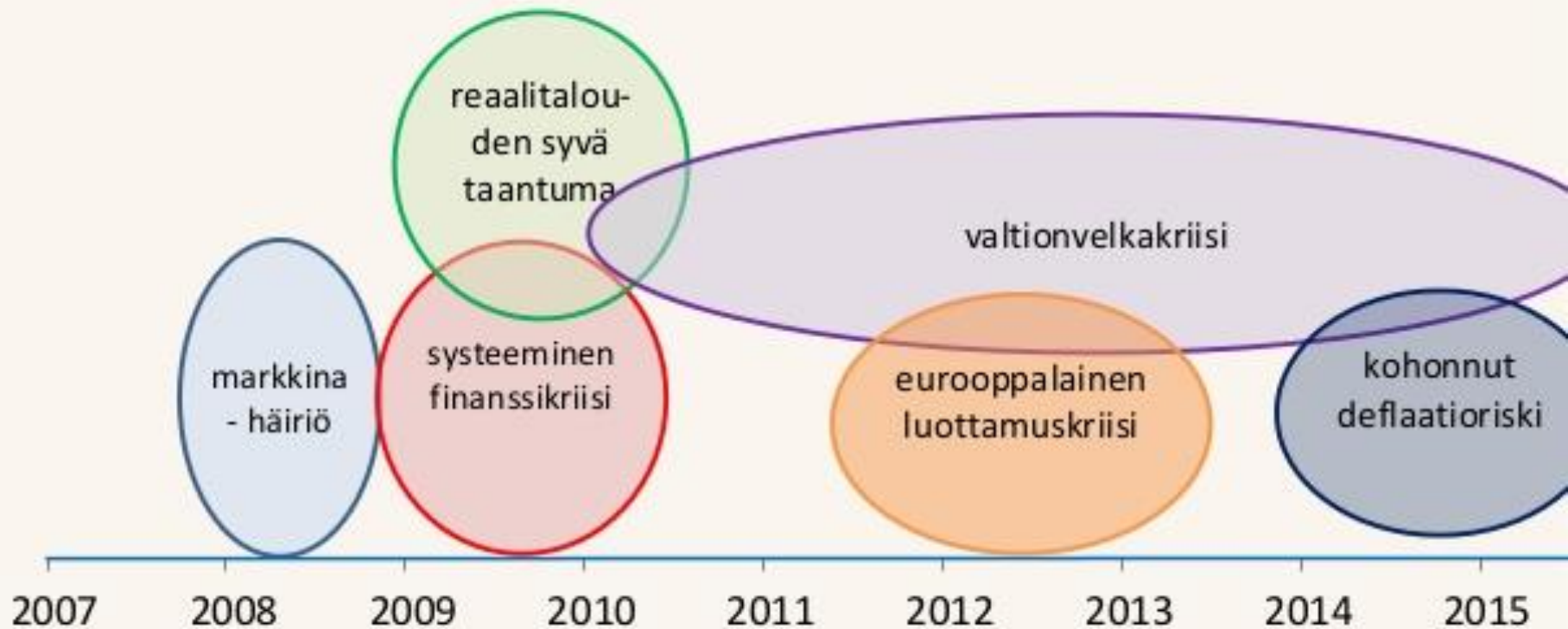

☐ Infra

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Kriisisarjan kuusi vaihetta

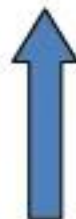
Finanssikriisi ja Euroopan velkakriisi

The Creation of the Mammoth Housing Bubble

Excess dollar liquidity is churned into a housing bubble through the subprime mortgage

Insurance Firms
AIG, etc.

Insure Subprime Mortgage default using **credit default swap**

Sell High-Risk
Subprime Mortgage

Mortgage Lenders
Freddie Mac, Fannie Mae,
etc.

Investment Banks
Goldman Sachs,
Lehman Brothers, etc.

People

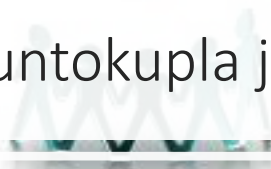

Subprime Mortgage given
To High Risk Individuals

Sell Subprime Mortgage as safe,
high-return investments to
financial institutions and
individuals

Asuntokupla ja Subprime kriisi Yhdysvalloissa räjähtää käsiin 2008!

Insurance and Other Financial
Institutions

Valuutat kpl 17:

euro

Yuan/Renminbi (tilivaluutta) (Kiina)

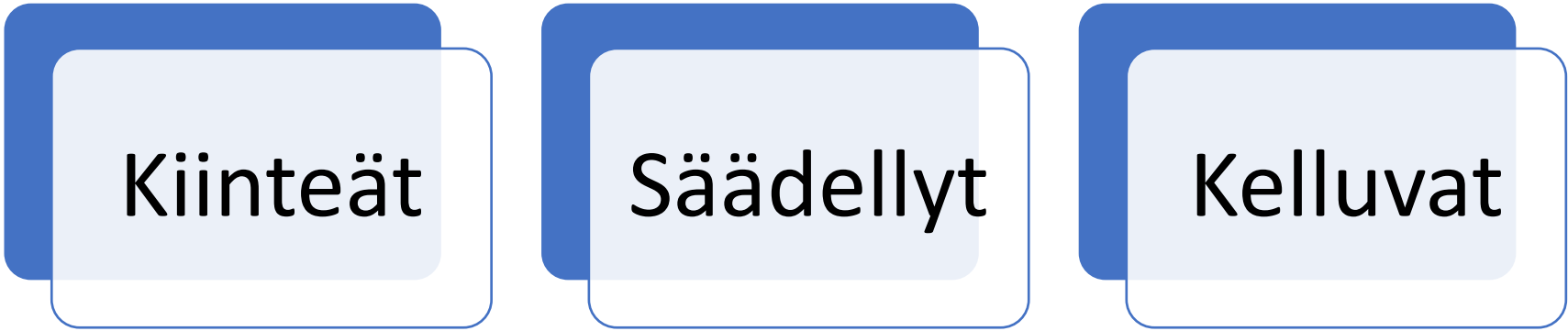

Dollari, USA

Jeni (japani)

Valuuttojen sidonnaisuudet:

Kiinteät

Säädelyt

Kelluvat

Rahan ulkoisen arvon vaihtelu (valuuttamarkkinoilla)

- **Devalvoituminen**

- **valuutan arvon heikentyminen** eli valuutan kysyntä laskee ja valuutan hinta laskee suhteessa toiseen valuuttaan.
- **Kelluvien valuuttojen markkinoilla** -> hintamekanismin eli valuutan kysyntä-tarjonta määrittelee valuutan arvon.
- **Vrt. devalvaatio** = hallitus ja keskuspankki **tekevät päätöksen valuutan arvon heikentämisestä**. Kiinteiden valuuttakurssien markkinoilla.

- **Miksi heikkenee?**

- **Valuuttaan ei luoteta**
- **Taloustilanne valuutta-alueella heikkenee (tuotto-odotukset heikommat)**
- **Valuutta-alueella matala korko (sijoitukset muualle)**

- **Revalvoituminen = valuutan arvo vahvistuu** suhteessa toiseen valuuttaan. Kelluvien valuuttakurssien markkinoilla esim. euro, dollari.

- Vrt. **revalvaatio** = **valuutan ulkoisen arvon vahvistaminen** poliittisella **päätöksellä** (keskuspankki + hallitus). Kiinteiden valuuttakurssien markkinoilla esim. Suomen markka 1980-luvulla ENNEN rahamarkkinoiden vapauttamista.

Devalvoituminen – devalvaatio hyödyt/haitat

- ++ vientiteollisuus -> tuotteet käyvät kaupaksi, koska ostajat saavat heikentyneellä valuutalla ostettua omalla valuutalla enemmän ja tämän vuoksi tuotteet käyvät kaupaksi.
- + - ei merkitystä euroalueen sisällä, koska yhteisellä valuutta-alueella valuutan vaihdolla ei ole merkitystä.
- Käytännössä Suomessa ja euroalueen sisällä kaikki tinkivät yhdenvertaisesti heikentyneen valuutan ulkoisen ostovoiman laskun myötä.
- Tuontihinnat kallistuvat -> tuonti supistuu -> heikentyneellä valuutalla voidaan ostaa vähemmän ulkomaanvaluuttaa, jolloin hinnat nousevat. Kotimaiset yritykset voivat hyötyä lisääntyneestä kysynnästä.
- Turismi ulkomaille kallistuu (poislukien euroalue). Turismi ulkomailta Suomeen halpenee (poislukien euroalue).

Devalvaatio-optio

- Vientiteollisuutta tuettiin valuuttapolitiikalla eli devalvaatiolla kiinteän MARKAN aikana ennen rahamarkkinoiden vapauttamista 1980-1990 –lukujen taitteessa.
- Jos vienti hiipui (eli kansantalous vaarassa), käytettiin D
 - Kotimainen kustannustaso oli noussut (palkat, hinnat kotimainen raaka-aine)
 - Kansainvälinen kilpailukyky korjattiin devalvaatiolla
 - Markan ulkomaisen arvon alennus
- Devalvaatio oli ay-liikkeelle ja tuottajajärjestöille psykologisesti helpompi hyväksyä kuin kustannustason alennus palkkoja alentamalla ja hintoja laskemalla.

Euron edut ja
haitat?

Euron edut ja haitat?

Mitä hyötyä eurosta?

- Ei kurssiriskiä
- Valuuttojen vaihto-ongelmat ja kulut poistuivat
- Kaupankäynti ja matkustaminen
- Lisää kilpailua
- Vakaus (korot, inflaatio)
- Yksittäisten maiden valuuttakeinottelu pois
- Nostaa talouskehitystä? Elintaso? Työpaikat?

Mitä haittaa eurosta?

- Valtion oma raha- ja valuuttakurssipolitiikka menetetty
- Eri maiden eriaikainen talouskehitys → samat ratkaisut eivät toimi kaikilla.
 - Liian vahva valuutta esim. Kreikka olisi tarvinnut devalvaation.
- Isojen valtioiden liian iso valta (Saksa, Ranska)
- Tunnekysymys -> oma maa, oma valuutta

Valuutat:

- Mitkä tekijät vahvistavat euron arvoa?
 - Vahva talouskasvu (tuotto-odotukset)
 - Korkotasoa hyvä (kannattava sijoitus)
 - Alhainen inflaatio (ei syö sijoituksen tuottoa)
 - Vaihtotase tasapainossa/ylijäämäinen (vastuullinen talouspolitiikka)
- Miten kansainväliset yritykset varautuvat kurssimuutoksiin?
 - Raaka-aineiden ostot eri valuutoissa
 - Tehtaita eri valuutta-alueilla
 - Markkinat eri valuutta-alueilla

Lisätietoa seuraavissa dioissa:

- -Suomen markan vaiheet
- -Suomen
pankkijärjestelmän vaiheita
- -Suomen rahamarkkinoiden
vaiheita

Suomen markan historiaa

Mikä rahaksi?

- Sataikko?
- Rahtu?
- Suomo?
- Markka!

- 1809 kahden rahan järjestelmä (taaleri, rupla)
- 1860 MK, 1865 -> osaksi läntistä järjestelmää
- 2002 EURO

**SYP JA KOP
TAISTELU
JA
YHDISTYMINEN**

NORDEA

MeritaNordbanken
1998

Merita 1995

Kilpailijoina mm.
OSUUSPANKKI 1902 ->
SÄÄSTÖPANKIT
- kotitaloudet, pienet yritykset

"SAHAPANKKI"

"RAHAPANKKI"

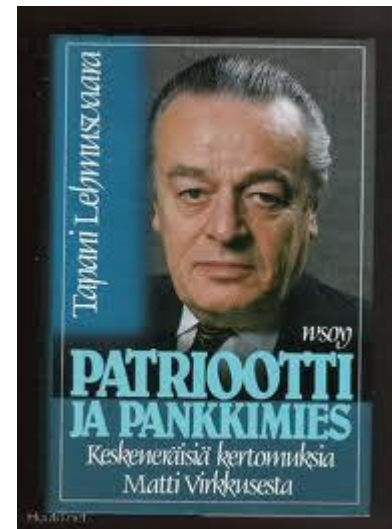

Ruotsalaismielisyys,
svekomaaninen
säätyläiskulttuuri

Suomalaishenkinen
Fennomaaninen
kansanomaisuus

Wallenbergit,
Ehrnroothit

"Känner vi honom?"
–periaate rahan lainaamisessa

Göran Ehrnrooth

vs. Matti Virkkunen

Mika Tiivola "Miljardi-Mika" vs. Jaakko Lassila "rahavallan reagan", Tosi On

"Syppiläiset suutelevat korville, koppilaiset kiroovat"

Lainojen niukkuus – Suomen Pankki rahan vartijana Oy Suomi Ab:ssa

- **KYMP** Kymmene
- Ahlström
- Wärtsilä
- Tampella

KOP

- Rauma-Repola
- Yhdistyneet Paperitehtaat
- Kajaanin tehdas
- Kone
- Enso-Gutzeit
- Outokumpu
- Neste

- Luotoista 1/3 20 isolle yritykselle
- Kotitalouksien ja pienyritysten lainoitus ¼ lainakannasta

Rahan kahleet:

- Pula luotoista oli huutava 1980-luvulla -> monet yritykset ja kotitaloudet jäivät ilman tarvitsemiaan lainoja
- Pankeilla oli pula rahasta! Suomen pankki hallitsi rahamarkkinoita -> pankkien pankki.
 - Pankit kilpailivat talletuksista saadakseen pääomia
 - Kustannustehokkuus jouduttiin unohtamaan
 - KONTTORIEKSPANSIO, "TILOJEN TURVOTTAMINEN"
 - Kilpailu heijastui "mummoille tarjottujen kahvikutsujen pikkuleipävalikoimiin".
 - Kärjistäen: "puliukon nostamasta vitosesta aiheutui saman verran kuluja kuin toimitusjohtajan tallettamasta miljoonasta".
 - Asiakkaita ei voitu valikoida

Integraatio ja liberalisointi

- 1962 EFTA, 1972 EEC -> tavarat vienti-tuonti vapautui
- "Me elämme suljetussa lammikossa", SYP
 - Neuvostoliitto (suljettu talous) rikkoi suomalaisen sääntelytalouden (liberalisoi)
 - Bilateraalisen kaupan yrityksille kertyi isoja ennakkomaksuja vientikaupasta Neuvostoliittoon - > yritykset alkoivat luotottaa toisiaan.
 - Rahan rinnakkaismarkkinat. (harmaa raha)
 - Miljardikerholaiset: Outokumpu, Enso-G, Neste, Wärtsilä, Kone.
- Alhainen korkotaso (SP määritteli) inflaatioon verrattuna.
- Reaalitalous alkoi vapauttaa itseään 1980-luvulla, eikä SP mahtanut mitään.
 - Teollisuuden ja kaupan kansainvälistyminen -> rahamarkkinoiden oli seurattava.
 - Suurasiakkaisen "shoppailu" rahamarkkinoilla vapautui

LIBERALISOINTI

- MARKKINARAHAN LÄPIMURTO

- Portinvartijasta luottojen myyjäksi
- Anelijasta rahakaupan asiakkaaksi
- Rahalaitoksen oli huolehdittava, että "aina on kentällä tavaraa" -> kulutusjuhla alkoi!
- Penninvenytys loppui

"Iske, rahasta,
poistu!"

Kavereille
ei jätetä!

Nopeat
syövät hitaat!

KOP/Juuso Salokoski

Rahat ovat hukassa
Talous on lamassa
Valtio on pulassa
Firmat ovat velassa
Vaje sen kun syvenee
Sellun hinta alenee
Tämä päättyy huonosti

Kolmen suuren pörssikuplan nousu ja tuho

Osakkeiden reaalin kurssikehitys ennen ja jälkeen suurimpien pörssikuplien (Yhdysvallat 1909–1949, Japani 1970–2010 ja Yhdysvallat 1980–2010)

- Yhdysvaltain osakkeet (S&P 500) 1980–2000–2010
- Japanin osakkeet (Nikkei 225) 1970–1990–2010
- Yhdysvaltain osakkeet (S&P Composite) 1909–1929–1949

Lähteet: Yale/Robert Shiller, dshort.com

Tuntemattomille vesille

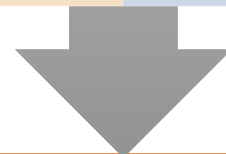
Asiakasriskejä ei tunnettu. Tapahtumien tempo, kilpailun paine ja kasvun luoma menestyksen tunne työnsivät epäilyt syrjään.

KOP perusti sivukonttorit Lontoo Cityyn 1984 ja New Yorkiin 1986

"Pikku orava yrittää haukata Isoa Omenaa"

"management by disaster"

SYP Lontooseen 1984 ja Pariisiin

"siinä mielessä toivoton paikka, että se on ihan täynnä ranskalaisia"

ranskalaiset vaikuttivat "epäluotettavilta roistoilta".

Oikea hetki osakekaupoille?

*"Näin tyhmä on 'yleisö', Paasikiivi valitti,
pakottaa meidät ansaitsemaan vaikka emme
siitä välittäisi. Nyt saamme ostaa alhaisesta
kurssista takaisin osakkeita, jotka joku vuosi
sitten myimme korkeista kursseista. Jonkun ajan
perästä taas voimme myydä osakkeet paljon
korkeammista kursseista, so. hyvällä voitolla.
Meidän vikamme ei ole, että yleisö, kansa on
näin typerää, että myy osakkeitaan tällaisena
kriisiaikana, jolloin ostajia on vähän ja kurssit
huonot. Nyt pitäisi ostaa eikä myydä."*

Pankkimies , tuleva presidentti,

J.K. Paasikiivi 1930-luvun laman aikana

